

które aspekty ekologii chwastów segetalnych. Materiały II Krajowej Konferencji zorganizowanej w ramach realizacji problemu 104. IUNG, Puławy – Wrocław, Instytut Biologii Środowiskowej UŁ, Łódź: 27–40.

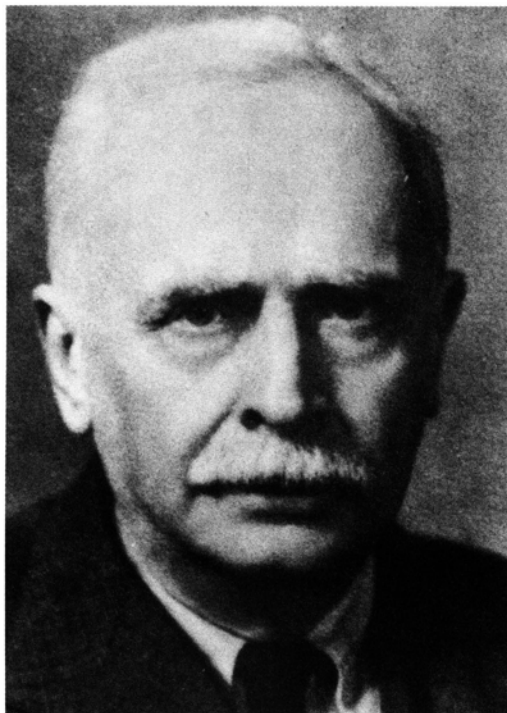
- [22] SICIŃSKI J. T., SOWA R., WARCHOLIŃSKA A. U., WIŚNIEWSKI J., WNUK Z. 1978. Przegląd flory segetalnej środkowej Polski. W: *Niektóre aspekty ekologii chwastów segetalnych*. Materiały II Krajowej Konferencji zorganizowanej w ramach realizacji problemu 104. IUNG, Puławy – Wrocław, Instytut Biologii Środowiskowej UŁ, Łódź: 41–57.
- [23] SICIŃSKI J. T., SOWA R., WARCHOLIŃSKA A. U., WIŚNIEWSKI J., WNUK Z. 1979. Wyniki badań nad chwastami w punktach stałych na wybranych kompleksach glebowo-rolniczych środkowej Polski. W: *Niektóre aspekty ekologii chwastów segetalnych*. Materiały II Konferencji zorganizowanej w ramach realizacji problemu 104. Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska Akademii Rolniczej w Szczecinie. IUNG, Puławy – Wrocław, Szczecin: 41–44.
- [24] SOWA R., WARCHOLIŃSKA A. U., WIŚNIEWSKI J. 1994. Występowanie wybranych gatunków chwastów w uprawach rolniczych. Makroregion Środkowy. Supplement 1. Woj. łódzkie. Red. H. ROLA, IUNG, R. 292/5: 21–32 + rys. 30–36.
- [25] WARCHOLIŃSKA A. U., SOWA R., WIŚNIEWSKI J. 1988. Występowanie wybranych gatunków chwastów w uprawach rolniczych. Makroregion Środkowy. Woj. łódzkie. Red. J. T. SICIŃSKI, H. ROLA, IUNG, 220(5): 21–30 + rys. 38–46

ROZNICE JUBILEUSZE ANNIVERSARIES, JUBILEES

50 ROCZNICA ŚMIERCI
PROF. DR DEZYDEREGO SZYMKIEWICZA
(1885–1948)

50 anniversary
of Prof. dr. Dezydery Szymkiewicz's death

Profesor Dezydery Szymkiewicz należał do grona najwybitniejszych przyrodników polskich końca XIX i pierwszej połowy XX wieku. Urodził się 1 czerwca 1885 r. w Wilkiji (okolice Kowna) na Litwie, jako syn lekarza Stanisława i Marii ze Stankiewiczów. Młodość D. Szymkiewicza przypadła na okres schyłku imperium carskiego. Były to lata narastającego niezadowolenia i rewolucyjnych protestów nie tylko w Rosji, lecz także niepodległościowych zrywów w zniewolonej przez carat Polsce. Nie mogło to pozostać bez wpływu na młodego, wychowanego w patrio-

tycznym duchu chłopca, który po ukończeniu szkoły realnej w Samarze (1902 r.) wstąpił na Politechnikę Warszawską, gdzie w latach 1902–1905 studiował na Wydziale Mechanicznym i Inżynieryjno-Architektonicznym. Jego studia na Politechnice przerwało aresztowanie w 1905 roku za udział w strajku studenckim i zesłanie na Syberię, do Ujścia Katawskiego, gdzie przebywał około półtora roku. Pracował tam jako technik przy budowie kolei żelaznej. Pomimo zesłania, D. Szymkiewicz prowadził nadal działalność konspiracyjną, a nawet współdziałał w zorganizowaniu strajku robotników, za co skazany został na kilka miesięcy więzienia w Ufie. Podczas pobytu na Syberii poznał tragiczny los zesłańców, pochodzących z różnych części imperium rosyjskiego, a równocześnie uległ fascynacji wspaniałą przyrodą syberyjskich stepów. Ta fascynacja światem roślin, zapoczątkowana na dalekim zesłaniu, miała mu towarzyszyć aż do końca życia. Lata pobytu na Syberii, gdzie zetknął się z prześladowaniami, skrajną nędzą i katorżniczą pracą zesłańców odcisnęły silne piętno na osobowości D. Szymkiewicza i uwarściły go na wszelkie przejawy niesprawiedliwości, ksenofobii i ludzkiej krzywdy. Przerwane w 1905 roku relegowaniem z Politechniki Warszawskiej studia, D. Szymkiewicz zmuszony był kontynuować poza granicami imperium rosyjskiego, we Francji, gdzie na Sorbonie na Wydziale Nauk

Fot. 1. Wycieczka przyrodników z Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie na Polesie. Sarny, 1933 r.

Phot. 1. Excursion of naturalists from Jan Kazimierz University in Lwów to Polesie. Sarny, 1933.

Ścisłych studiował nauki przyrodnicze (1906–1908). Do kraju powrócił z dyplomem ukończonych studiów, doskonałą znajomością flory europejskiej, a zwłaszcza śródziemnomorskiej oraz bogatymi zbiorami zielnikowymi. W latach 1908–1920 pracował jako nauczyciel matematyki, fizyki i botaniki w Gimnazjum w Płocku, a następnie we Włocławku. W tym okresie publikował podręcznik fizyki na użytek szkolny. Działał również społecznie jako radny miejski Włocławka i redaktor postępowego dziennika socjalistycznego. Równolegle prowadził intensywne prace badawcze. Momentem przełomowym w jego biografii był przyjazd do Krakowa, dla zasięgnięcia opinii Profesora Władysława Szafera o opublikowanych przez siebie arkuszach *Flory polskiej*. Spotkanie to musiało wywrzeć na Profesorze Szaferze głębokie wrażenie, skoro zapamiętał je do końca życia i opisał we *Wspomnieniach przyrodnika* w następujących słowach:

„Poznałem go w okolicznościach niezwykłych. Oto w czasie, gdy pracowałem nad pierwszym tomem *Flory polskiej*, zjawił się u mnie Szymkiewicz, wówczas nauczyciel gimnazjalny we Włocławku i zawiadomił mnie, że brak opisowej flory polskiej uważa za tak dotkliwy i istotny, iż postanowił dzieło takie

sam napisać. Położył przede mną na stole pierwsze dwa wydrukowane własnym kosztem arkusze, które sam we Włocławku opracował. Było to w moim życiu jedno z największych przeżyć: nie spodziewałem się nigdy znaleźć w Polsce takiego botanika i – poza jednym Szymkiewiczem – na podobnego nie natrafiałem.”

Pozostając pod wrażeniem tego spotkania, Profesor Szafer zaproponował Dezyderemu Szymkiewiczowi pracę w Instytucie Botanicznym UJ na stanowisku młodszego asystenta. Stanowisko to zajmował Szymkiewicz od 1 października 1920 do 30 września 1923 r. Rygorozum z filozofii i botaniki na UJ złożył z wynikiem celującym. Nieco wcześniej, bo w dniu 5 lipca 1920 r. Wydział Nauk Przyrodniczych PAU, na wniosek Sekcji Botanicznej, przyjął D. Szymkiewicza w skład Komisji Fizjograficznej. W 1922 r. zawarł w Krakowie związek małżeński z mgr Janiną Adolfiną Nowak, absolwentką Wydziału Biologii UJ, którą poznał podczas swego pobytu we Włocławku. Przyszła żona D. Szymkiewicza pracowała tam jako nauczycielka gimnazjum żeńskiego. W okresie walk o niepodległość Polski była ona czynnym żołnierzem polskich formacji wojskowych. Po przyjeździe do Krakowa pracowała na stanowisku asystentki w Ogrodzie

Fot. 2. Prof. D. Szymkiewicz wśród młodzieży akademickiej.

Phot. 2. Prof. D. Szymkiewicz with academic youth.

Botanicznym UJ. Szymkiewiczom urodziło się dwoje dzieci. Syn Dezydery Jan (ur. 1923), obdarzony niezwykłymi zdolnościami, był nadzieją rodziny i wróżyło mu wspaniałą przyszłość. Nadzieje te przekreśliła II wojna światowa, w której zginął z bronią w ręku, walcząc w oddziale partyzanckim Armii Krajowej. Córka Aldona, urodzona w 1925 r., jest magistrem nauk agrotechnicznych UJ, mieszka do dziś w Krakowie.

Z dniem 1 października 1923 r. D. Szymkiewicz mianowany został starszym asystentem w Zakładzie Botaniki UJ, którą to funkcję pełnił do 30 września 1924 r. Prowadził w tym czasie wykłady zlecone. W dniu 1 stycznia 1925 r. wygłosił wykład habilitacyjny, w którym omówił zagadnienie: „Jakie rośliny należy uważać, jako kserofity”. W październiku 1924 r. został mianowany zastępcą profesora, a w dniu 6 listopada 1925 r., po uzyskaniu *veniam legendi*, profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Botaniki i Fizjologii Roślin na Wydziale Rolniczo-Lasowym Politechniki Lwowskiej. Na profesora zwyczajnego tej uczelni został powołany 4 kwietnia 1936 r. W tym samym roku mianowano go członkiem Komisji Geograficznej PAU.

W trudnych latach okupacji wykładał w Lwowskim Instytucie Politechnicznym (1939–1941), a od

roku 1941 do 1944 na Leśnych Kursach we Lwowie i Krynicy. Tuż po zakończeniu wojny D. Szymkiewicz organizował przy Wydziale Rolniczym UJ Wyższe Kursy Leśne, przemianowane następnie na Studium Leśne. W 1946 r., dzięki jego staraniom, Senat UJ powołał Wydział Rolniczo-Leśny. W październiku 1946 r. utworzono pierwszą w Polsce Katedrę Ekologii i Klimatologii UJ, którą prof. Szymkiewicz kierował do końca swojego życia. Równoległe z pracą w uczelni pełnił od roku 1945 funkcję dyrektora Instytutu Badawczego Leśnictwa w Krakowie.

Prace naukowe Prof. D. Szymkiewicza dotyczyły czterech głównych nurtów jego zainteresowań: ekologii roślin wraz z klimatologią, botaniki i morfologii roślin, fitogeografii oraz biometrii. W każdej z tych dziedzin wykazywał dużą samodzielność i oryginalność rozwiązań metodycznych. W pracach D. Szymkiewicza uderza pomysłowość, jasność precyzowania celów oraz matematyczna wręcz dokładność. Zdaniem Prof. W. Szafera miały one swe źródło w „niezwykłym jak na biologa wykształceniu, które nabył nie od razu w pracowniach biologicznych, lecz w pracowniach fizycznych i inżynierskich...”.

Ulubioną dziedziną badań prof. D. Szymkiewicza była ekologia roślin. Dzięki licznym, oryginalnym

rozprawom, które dotyczyły między innymi problemów niedosytu wilgotności, transpiracji roślin tatrzańskich, parowania torfowisk naturalnych i osuszonych, gospodarki wodnej roślin, wpływu mroźnych wiatrów na przebieg polarnej granicy lasu, publikowanych po polsku i po francusku, prof. D. Szymkiewicz uchodził w ekologii za najwyższej miary autorytet naukowy. Na jego badania powoływali się często: Braun-Blanquet, Rübel, Briecman-Jerosch, Cain, Davillard, Popławska, Rübner i wielu innych. W swoich badaniach D. Szymkiewicz wykroczył poza granice Polski, rozwiązując zagadnienia o charakterze ponadregionalnym, dotyczące Eurazji, Ameryki Północnej, a nawet Sahary. W tym ostatnim przypadku wyniki jego studiów miały znaczenie zarówno naukowe, jak i praktyczne. Zmodyfikowany przez D. Szymkiewicza prosty aktynometr, służący do pomiaru natężenia bezpośredniego promieniowania słonecznego, był używany w Europie oraz poza jej granicami, w tym nawet na dalekiej Jawie. Za poligony terenowe do badań z zakresu ekologii służyły D. Szymkiewiczowi założone przez niego pierwsze w Polsce stacje ekologiczne: w Dublinach pod Lwowem (1927) i na Polesiu, na torfowisku Czernerne (1929/1930). Oprócz badań *stricto* ekologicznych, prowadzono w nich także stałe obserwacje mikroklimatyczne. Prof. D. Szymkiewicz był w tym czasie przewodniczącym sekcji Meteorologicznej Komisji Współpracy w Doświadczalnictwie przy Ministerstwie Rolnictwa. Wspaniałym ukoronowaniem jego badań ekologicznych prowadzonych także w Tatrach, Karpatach Wschodnich i w okolicach Lwowa było opublikowanie w roku 1932 obszernego, pierwszego w Polsce podręcznika pt. *Ekologia roślin*, o którym Profesor W. Szafer napisał, że: „Jest to dzieło w naszym dorobku naukowym pomnikowe”.

Prof. D. Szymkiewicz był świetnym znawcą roślin. Jego ulubionymi grupami systematycznymi były rodziny złożonych, jaskrowatych i krzyżowych, a także komosowatych. Dzięki doskonałej znajomości ich ekologii, morfologii oraz opanowaniu metod eksperymentalnej fizjologii roślin i biometrii, znajomość ta wykraczała poza powszechnie przyjmowane normy. Zaowocowała ona opublikowaniem w 1928 roku we Lwowie podręcznika *Botanika*, o którym Prof. W. Szafer napisał następująco: „Dzieło to samo jedno starczyłoby za tytuł do zasługi sięgającej ponad zwyczajną miarę, jaką przykładamy do dzieł ludzi uznanych za budowniczych nauki polskiej.”

Wiele oryginalnych rozpraw D. Szymkiewicz poświęcił geografii roślin. Pierwsze prace z tej dziedziny dotyczyły flory Polski, po czym rozszerzając zakres swoich zainteresowań, objął nimi niemal całą kulę

ziemską. Szczególną zasługą D. Szymkiewicza było wprowadzenie do światowej geografii roślin współczynnika pokrewieństwa rodzajowego. Na kilka dni przed śmiercią, prof. D. Szymkiewicz przedstawił na posiedzeniu PAU wyniki swoich oryginalnych badań nad znaczeniem roślin kwiatowych (na poziomie rodzin) dla określenia stopnia podobieństwa flor na kuli ziemskiej.

Odrębną dziedziną zainteresowań prof. D. Szymkiewicza była matematyka, a zwłaszcza możliwości wykorzystania stosowanych przez nią metod do badań przyrodniczych. Ukoronowaniem wielu jego prac z tego zakresu było opublikowanie w 1948 roku podręcznika akademickiego, zatytułowanego *Zadania i metody statystyki*.

Prof. D. Szymkiewicz był jednym z założycieli i pierwszym redaktorem czasopisma *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*. Funkcję tę pełnił w latach 1922–1928. Był także założycielem i od 1927 r. redaktorem czasopisma *Kosmos*, Seria B, *Przegląd Zagadnień Naukowych*.

Prof. D. Szymkiewicz nie był typem uczonego, żyjącego w wyizolowanym świecie nauki. Podnosił zawsze społeczne jej funkcje i społeczne obowiązki pracowników naukowych. O taki charakter nauki troszczył się, pełniąc w latach 1933–1938 funkcję prezesa Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Mikołaja Kopernika, a po wojnie pierwszego redaktora czasopisma *Wszelchświat*. Ogłaszał w nim liczne artykuły i notatki przyrodnicze, przyczyniając się w ten sposób do popularyzacji wiedzy. Temu samemu celowi służyły jego wykłady w Towarzystwie Uniwersytetów Robotniczych (TUR) im. Adama Mickiewicza we Lwowie.

Żywy temperament społeczny i publicystyczny D. Szymkiewicza wyrażał się w różnych formach. We Lwowie, wspólnie z R. Rollandem, założył i był przewodniczącym Ligi Ochrony Praw Człowieka i Obywatela w Polsce. Dzięki łatwości wyrażania myśli i wrażliwości na sprawy publiczne, pisał często artykuły do prasy, niejednokrotnie codziennie. Opiekował się także Związkiem Niższych Funkcjonariuszy Państwowych.

Profesor D. Szymkiewicz był człowiekiem niezwykle czynnym. Nawet w okresie wojny i okupacji, pomimo choroby i trudnych warunków, pracował nieustraszenie, pisząc podręczniki statystyki i klimatologii oraz publikacje z zakresu geografii roślin. W liście do Prof. Anieli Kozłowskiej informował, że „choćby wyglądał jak głód w Indiach, pracuję po 10 godzin na dobę.”

Prof. D. Szymkiewicz był wielokrotnie odznaczany i honorowany różnymi godnościami. W 1945 roku

powołano go na Członka Korespondenta PAU, w 1946 odznaczono Złotym Krzyżem Zasługi. Był członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Leśnego i Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Polskie Towarzystwo Przyrodników im. M. Kopernika, doceniając wielkie zasługi prof. D. Szymkiewicza, poświęciło Jego pamięci Rocznik *Kosmosu* nr LXVI (1948–1951) „w głębokim hołdzie za to, że pomnożył chwałę nauki polskiej, a Towarzystwo do niebywałego doprowadził rozkwitu”.

Powszechnie znana była jego szlachetność, szacunek dla prawdy, odwaga w głoszeniu własnych poglądów i prawdziwie chrześcijańska miłość bliźniego. Wyrażała się ona między innymi w pomocy dla ludzi krzywdzonych, bezbronnych i chorych. Szczególną opieką otaczał prof. D. Szymkiewicz młodzież akademicką, która odwzajemniała tę troskę darząc go wyjątkowym szacunkiem i zaufaniem. Warto w tym miejscu zacytować fragment wspomnień Prof. K. Kuźniara, który o D. Szymkiewiczu pisze następująco:

„We Lwowie znany był z tego, że jeśli zobaczył studenta w zużyтым ubraniu lub płaszczu, przywoływał go delikatnie do siebie i wręczał pewną kwotę na uzupełnienie braków”.

W trudnych latach powojennych prof. D. Szymkiewicz, pełniąc funkcję Delegata Ministra Oświaty do Spraw Młodzieży Akademickiej w Krakowie, niejednokrotnie stawał w jej obronie, ryzykując bezpieczeństwo osobiste. Nie znalazło to uznania w oczach ówczesnych władz, do tego stopnia, że, jak pisze Prof. W. Szafer: „przy końcu życia nie miał gdzie wyklądać ani egzaminować”.

Interesujące i nigdzie do tej pory nie publikowane informacje o tym ostatnim – kto wie, czy nie najtrudniejszym – okresie życia prof. D. Szymkiewicza i jego konfliktach z ówczesnymi władzami politycznymi, a zwłaszcza ze służbą bezpieczeństwa, zawdzięczamy mgr inż. Waldemarowi Warnickiemu, który w latach 1946–1948 studiował leśnictwo w Krakowie i był asystentem Profesora, zatrudnionym na etacie intendenta Oddziału Leśnego UJ. Jak wynika z jego relacji, przyczyną tych konfliktów była zdecydowana odmowa prof. D. Szymkiewicza współpracy z resortem Bezpieczeństwa Publicznego. Konflikty pojawiły się bardzo wczesnie, bo już w roku 1946. Pierwszy z nich dotyczył żądania uczestnictwa funkcjonariuszy tego resortu w rekrutacji kandydatów na pierwszy rok studiów. Prof. D. Szymkiewicz stanowczo odrzucił to żądanie, stwierdzając, że „egzamin i rekrutacja studentów są naborem na studia leśne, a nie do służby bezpieczeństwa”. Incydent ten oraz nasilające się represje wobec studentów uświadomiły Profesorowi, jak wiel-

kie zagrożenie stwarzają dla nich podawane w życiorysach dane o przynależności do Armii Krajowej i innych organizacji ruchu oporu, udziale w wojnie obronnej 1939 r. oraz o przeszłości frontowej. Z tych też względów polecił mgr inż. W. Warnickiemu przeglądnięcie wszystkich podań i życiorysów oraz wykreślenie z nich tego rodzaju informacji. Kolejny konflikt prof. D. Szymkiewicza z władzami bezpieczeństwa dotyczył odrzucenia propozycji przyjęcia na studia bez egzaminów wstępnych kilku konfidentów Urzędu Bezpieczeństwa.

Wierność wyznawanym zasadom, której konsekwencją była nieustępliwa postawa prof. D. Szymkiewicza wobec propozycji współpracy z Resortem Bezpieczeństwa sprawiła, że jego interwencja w obronie studentów prześladowanych po 3-Majowych manifestacjach 1946 roku nie odniosła żadnego skutku. Mało tego, prof. D. Szymkiewicz nie został nawet przyjęty na rozmowę przez ówczesnego komendanta Urzędu Bezpieczeństwa, mimo że pełnił funkcję Pełnomocnika Ministra Oświaty do Spraw Młodzieży Akademickiej w Krakowie. Pragnąc za wszelką cenę ratować represjonowanych uczestników manifestacji, prof. D. Szymkiewicz doprowadził do przyjazdu do Krakowa premiera Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, E. Osóbki-Morawskiego oraz zorganizował jego spotkanie ze studentami i władzami bezpieczeństwa. Dzięki autorytetowi Profesora i pełnemu zaufaniu, jakim darzyła go młodzież akademicka, spotkanie to przebiegło spokojnie, a zatrzymane w czasie manifestacji osoby zostały zwolnione z aresztu. Od tego momentu władze bezpieczeństwa nasiliły swoją wrogość wobec Profesora, nie szczędząc mu różnego rodzaju szykan i przykrości. Pojawiła się między innymi groźba likwidacji zorganizowanych przez prof. D. Szymkiewicza studiów leśnych w Krakowie oraz przeniesienia kierowanego przez niego Instytutu Badawczego Leśnictwa do Warszawy. Obydwie te groźby zrealizowano w niedługim czasie po śmierci Profesora. Inną formą represji było ograniczanie kontaktów naukowych Profesora z krajami zachodnimi.

Trudy burzliwego i pracowitego życia oraz stałe napięcie nerwowe, jakie towarzyszyło Prof. D. Szymkiewiczowi w latach powojennych sprawiły, że jego serce odmówiło posłuszeństwa. Profesor zmarł nagle, 15 maja 1948 roku.

W pięćdziesiąt rocznicę jego śmierci, główną sałę wykładową reaktywowanego po dziesięcioletniej przerwie Wydziału Leśnego Akademii Rolniczej w Krakowie nazwano, na wniosek wychowanków, imieniem Prof. dr Dezyderego Szymkiewicza.

PRO MEMORIA

• **220 rocznica urodzin Jana Józefa Celińskiego (5 III 1779–16 V 1832)**, ur., zm. w Warszawie, farmaceuty, profesora farmacji w Królewskim Uniwersytecie Warszawskim, autora prac z zakresu farmacji i botaniki farmaceutycznej, m.in. *Opis rozbioru wilczego lyka* (1804), współautora pierwszego polskiego lekospisu *Pharmacopaea Regni Poloniae* (1817) oraz pierwszego podręcznika farmacji (1811).

• **155 rocznica urodzin Edwarda Strasburgera (1 II 1844–19 V 1912)**, ur. w Warszawie w spolonizowanej rodzinie niemieckiej, zm. w Bonn, współtwórca cytologii roślin, klasyka biologii, docenta Szkoły Głównej Warszawskiej, profesora uniwersytetów w Jenie i Bonn, rektora tej ostatniej wszechtechnicy, twórca sławnej szkoły naukowej obejmującej zagadnienia cytologii,

anatomii i embriologii roślin, odkrywcy procesu mitozy (kariokinezy) (1875) oraz mejozy czyli podziału redukcyjnego (1888), autora wielu publikacji dotyczących różnych aspektów budowy i rozwoju komórki, a także podręcznika botaniki uniwersyteckiej (1894, wspólnie z F. Nollem, H. Schenkiem i A. F. Schimperem) tłumaczonego na kilkanaście języków (m.in. polski), używanego przez kilka pokoleń biologów.

• **130 rocznica urodzin Anny Missuny (1869–2 V 1922)**, paleontologa, botanika, ur. w majątku Bykowszczyzna na Białorusi, zm. pod Moskwą, nauczycielki na pensji w Rydze, asystentki geologii Uniwersytetu Moskiewskiego, prowadziła badania terenowe w różnych regionach Rosji, Litwy i Białorusi, autorki prac z geologii, paleontologii i botaniki, m.in. *Spis roślin zebranych w pow. dziśnińskim w r. 1893 i 1894* (1896).

• **110 rocznica urodzin, 60 rocznica śmierci Antoniego Ossowskiego (2 VI 1889–9 IX 1939)**, farmaceuty, ur. w Warszawie, zm. w czasie bombardowania Lublina, asystenta R. Wettsteina w Instytucie Botaniki Uniwersytetu Wiedeńskiego, profesora Katedry Farmakognozji i Botaniki Lekarskiej Uniwersytetu Warszawskiego, autora prac z dziedziny farmakognozji, botaniki farmaceutycznej i geografii roślin, m.in. *Badania nad geograficznym rozmieszczeniem naparstnicy czerwonej (Digitalis purpurea L.)*.

• **100 rocznica urodzin Karoliny Lubliner-Mianowskiej (29 IV 1899–18 XI 1963)**, briologa, torfoznawcy, ur. w Warszawie, zm. w Gdańsku, zatrudnionej w różnych instytucjach, m.in. na stanowisku asystenta Zakładu Systematyki i Geografii Roślin Uniwersytetu Warszawskiego, adiunkta Katedry Botaniki Politechniki Gdańskiej, pracownika naukowego Zakładu Ochrony Przyrody PAN w Krakowie, autorki prac z m.in. zakresu briologii i torfoznawstwa oraz analizy pyłkowej torfowisk, np. *Analizy pyłkowe torfowisk pasa bezświerkowego* (1934), *Wskazówki do badania torfu. Metody geobotaniczne, polowe i laboratoryjne* (1951), *Badania składu chemicznego pyłku* (1–2, 1956, 1957), wieloletniej działaczki ZHP (pod pseudonimem Bukowa Jagoda).

• **390 rocznica śmierci Caspara Schwenckfelda (Schwenckfelta) (14 VIII 1563–9 VI 1609)**, lekarza, przyrodnika śląskiego, ur. w Gryfowie Śląskim, zm. w Zgorzelcu, absolwenta uniwersytetów w Lipsku i Bazylei, gdzie był uczniem sławnego botanika Caspara Bauhina, lekarza miejskiego w Gryfowie, Jeleniej Górze i Zgorzelcu, autora pracy *Stirpium et Fossilium Silesiae Catalogus* (Lipsiae 1600), zawierającej m.in. wykaz roślin dziko rosnących i uprawianych na Śląsku, geograficzny opis regionu, a także wiadomości o „skamieniałych drzewach”.

• **70 rocznica śmierci Feliksa Kotowskiego (18 V 1895–29 VI 1929)**, ogrodnika, botanika, ur. w Krasnymstawie, zm. w Skierniewicach, profesora SGGW, autora ok. 90 prac naukowych i popularnych z zakresu genetyki, morfologii i fizjologii roślin warzywnych, głównie kapusty, pomidorów, cebuli oraz grochu, m.in. *Badania doświadczalne nad kwitnieniem i owocowaniem grochu* (1922).

• **20 rocznica śmierci Ireny Rejment-Grochowskiej (22 II 1911–6 V 1979)**, briologa, badaczki wątrobowców, ur., zm. w Warszawie, profesora, dyrektora Instytutu Botaniki, dziekana Wydziału Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczącej Oddziału Warszawskiego PTB, autorki publikacji dotyczących różnych aspektów flory wątrobowców, głównie w Polsce, m.in. opracowania polskich gatunków z rodzaju *Cephalozia* (1934, z T. Wiśniewskim), klucza do oznaczania pospolitszych gatunków krajowych wątrobowców (1950), tomu poświęconego wątrobowcom w serii *Flora stożkowodna Polski* (1971) oraz licznych prac florystyczno-fizjograficznych.

Alicja ZEMANEK